

فهرست مطالب

۷ سرآغاز
۹ پیشگفتار
۹ ۱. جهان‌های موازیِ موسیقی
۱۰ ۲. مروری بر ایده‌ی مثلث بینایی - ذهنی - شنوایی
۱۱ ۳. به عنوان یک سند تاریخی
۱۲ ۴. راجع به شیوه‌ی نگارش وازگان تخصصی
۱۲ ۵. سپاسگزاری
۱۴ مقدمه
۱۴ ۱. آیا طراحی روشی نوین برای آموزش سُلِفِژ ضروری است؟
۱۵ ۲. اوضاع خوب در آموزش موسیقی چیست؟
۱۶ ۳. چرا تألیف؟
۱۶ ۴. چرا گردآوری؟
۱۶ ۵. چرا بازنویسی؟
۱۶ ۶. مروری بر مطالب فصل‌های کتاب
۲۱ ریتم خوانی
۲۴ الگوهای ریتم معادل دو ضرب در میزان‌های ساده
۲۵ الگوهای ریتم معادل سه ضرب در میزان‌های ساده
۲۷ خط‌های ریتم ساده بدون سکوت (۱)
۲۸ خط‌های ریتم ساده با سکوت (۱)
۲۹ خط‌های ریتم ساده بدون سکوت (۲)
۳۰ خط‌های ریتم ساده با سکوت (۲)
۳۳ خط‌های ریتم ترکیبی بدون سکوت (۱)
۳۴ خط‌های ریتم ترکیبی با سکوت (۱)
۳۵ درباره‌ی میزان‌های لنگ
۳۶ خط‌های ریتم لنگ دوضربی ($\frac{5}{8}$) و سه‌ضربی ($\frac{7}{8}$) بدون سکوت
۳۷ خط‌های ریتم لنگ دوضربی ($\frac{5}{8}$) و سه‌ضربی ($\frac{7}{8}$) با سکوت
۳۸ خطِ ریتم ساده‌ی بدون سکوت (۳)
۳۸ خطِ ریتم ساده‌ی با سکوت (۳)
۳۹ خطِ ریتم ترکیبی بدون سکوت (۲)

۳۹	خطِ ریتم ترکیبی با سکوت (۲)
۴۰	الگوهای ریتم معادل یک ضرب
۴۰	الگوهای ریتم معادل دو ضرب
۴۱	مروری بر میزان‌نماهای ساده، ترکیبی و لنگ
۴۳	نُت خوانی پارلاتی (بر اساس پُتِزلی ۱۱۵۱)
۴۵	نُت خوانی در کلید سُل و فا
۶۴	توضیح درباره‌ی انواع ضرب زدن
۷۷	ترکیب گام، فواصل متصل و منفصل با ریتم
۷۹	بخش اول: تمرین‌های مربوط به گام دو ماژور
۷۹	۱. با الگوهای ثابت ریتم
۸۹	۲. گام‌گذاری روی خطِ ریتم
۹۴	۳. فعالیت‌های منظم براساس نُت‌های گام دو ماژور
۹۶	بخش دوم: تمرین‌های مربوط به حرکاتِ متصل در دو ماژور
۹۶	۱. با الگوهای ثابت ریتم
۱۰۱	۲. خطِ ریتم
۱۰۴	بخش سوم: تمرین‌های مربوط به حرکاتِ متصل و منفصل بالا و پایین‌رونده در دو ماژور
۱۰۴	۱. با الگوهای ثابت ریتم
۱۰۷	۲. خطِ ریتم
۱۰۹	مِلْدی خوانی (بر اساس سایت سینگینگ)
۱۱۱	بخش اول: مِلْدی‌ها
۱۲۶	بخش دوم: مِلْدی‌های برگرفته‌شده از آثار کلاسیک
۱۳۰	بخش سوم: خواندن و نواختن
۱۳۳	درباره‌ی داینامیک
۱۳۴	منابع
۱۳۶	حمیدرضا دیبازر
۱۳۸	فهرست واژگان تعیینِ حدودِ سرعت و حالت در فصلِ مِلْدی خوانی

انسان همواره بر روی زمین با موقعیت‌های گوناگونی مواجه بوده و هست که در هر دوره نسبت به ابزاری کارکردهای متنوع، متناسب با نیاز خود ابداع و خلق

Shir Shiraz-Beethoven.ir

ناه با همراهی ساز و گاه بدون همراهی آن تجلی یافته،

در پیوند با ائین‌های خاص شکل گرفته، صیقل خورده و توسعه یافته است.

گنجینه‌ی موسیقی، جهت حفظ کارآمدی اجتماعی خود، پیوسته در حال غنی‌تر شدن بوده است و این، ضرورت ثبت آن جهت حفظ بخشی از فرهنگ یک قوم، با هدف انتقال به نسل‌های آینده برای خودشناسی و هویت‌یابی را به آرمانی بس مهم تبدیل کرده است. این فرآیند، به‌نوعی ساختار آموزش موسیقی را در طی تاریخ رقم زده و به زایش و بازتولید همیشگی آن منجر شده است.

پدیده‌ی موسیقی، فارغ از هر نوع شیوه‌ی آموزشی، تاکنون تن به ثبت دقیق خود نداده و در گذار تاریخی، انسان برای انتقال جزئیات آن، با چالش‌هایی مواجه شده که به نوعی ردیابی نمونه‌ی اصلی را ناممکن ساخته است. امروزه حتا با وجود امکانات ضبط صدا و تصویر یک رخداد موسیقایی، از جمله نوازندگی یک موسیقی‌دان بومی در گوشه‌ای از جهان به‌دور از شهر و زندگی شهری در کنج چادری یا اجرای یک اثر با ارکستر سمفونیک همراه با گروه کُر و چندین تک‌خوان در سالنی با ابعاد بزرگ و حضور چند هزار مخاطب، اگر همان اثر بی‌درنگ توسط همان مجریان و در همان موقعیت، دوباره اجرا شود، با وجود شباهت‌های فراوان دارای تفاوت‌های بارز با اجرای قبلی است.

از دیگر تلاش‌های انسان در این راستا، سعی در مکتوب کردن موسیقی است که از حدود قرن دهم میلادی در اروپا آغاز شده است. هرچند تا به امروز هدف ثبت دقیق جزئیات بیشتر منجر به توسعه، اصلاح و ابداع علامت‌ها و شیوه‌های جدید شده، ولی هنوز بخشی از موسیقی دست‌کم تاکنون، غیرقابل ثبت باقی مانده است.

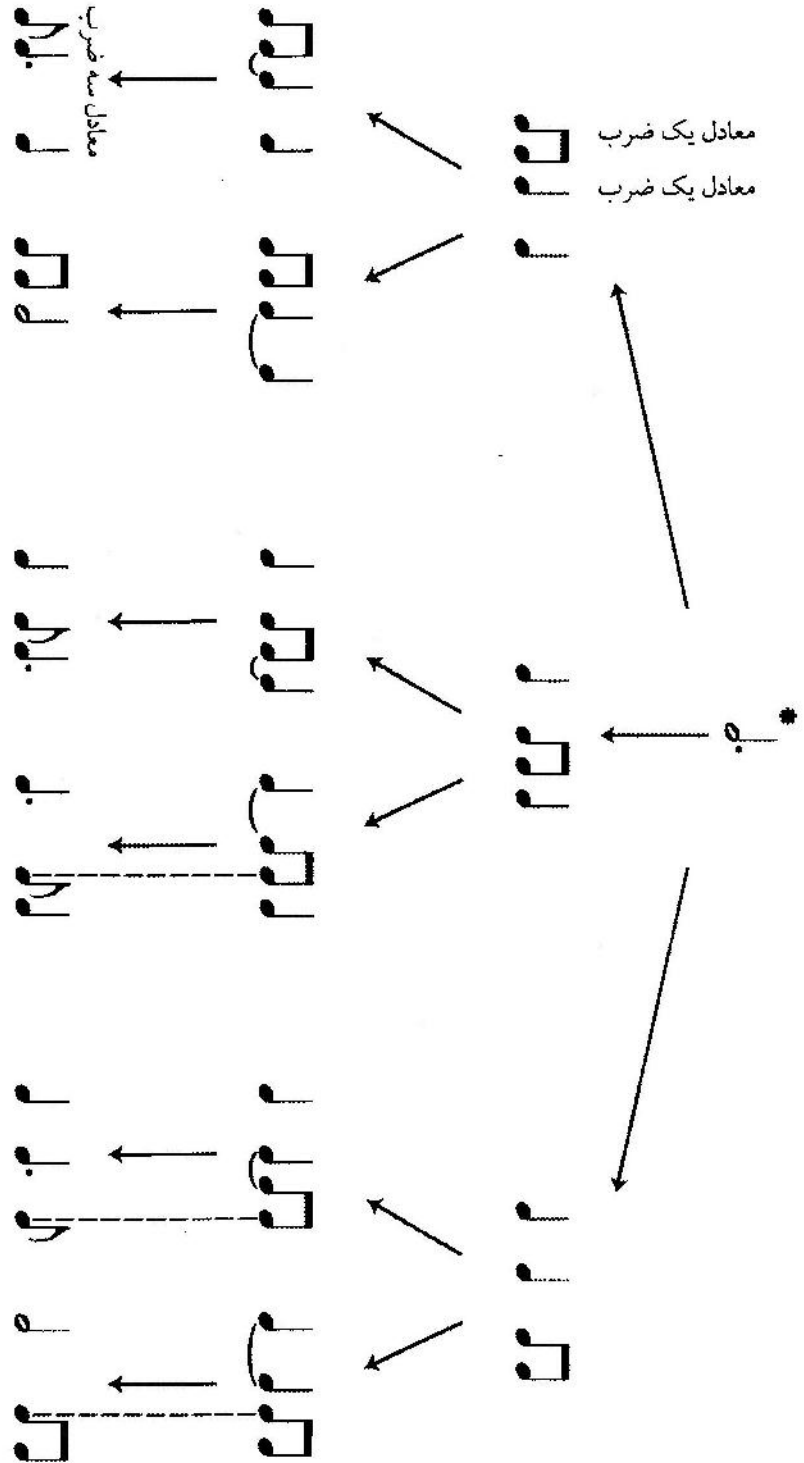
یافته‌های انسان همواره از سرزمینی به سرزمینی دیگر در گذار هستند. این‌که چگونه پدیده‌ای در اقلیمی به‌وجود می‌آید و شکل می‌گیرد و در اقلیمی دیگر نه، یکی از سؤال‌های بنیادی است؛ اما شاید از آن مهم‌تر چرایی به‌وجود آمدن احساس نیاز به وارد کردن پدیده‌ای است که تاکنون در اقلیم وارد کننده، تولید نشده است و البته پس از ورود، گاه به‌درستی و گاه نادرست درک می‌شود و از آن استفاده می‌شود.

اگر بپنداریم نسبتی وجود دارد بین ویژگی‌های جغرافیایی یک سرزمین و آنچه از آن می‌روید، و نیز بپذیریم جابه‌جایی روئیده‌های یک خاک به جغرافیایی دیگرگونه، تأثیری بر شیوه‌ی رشد و باردهی از خاک برآمده‌ی جابه‌جاشده، دارد؛ چگونه است که میوه‌ای پُربار هم‌چون موسیقی می‌تواند با تغییر اقلیمش دوام یابد و زایا ماند؟

از شگفتی‌های موسیقی این فرزند آسمانی که ریشه‌ای بس عمیق در زمین دارد این است که در گذار خود به سرزمین‌های مختلف، در پی هم‌نشینی با فرهنگ میزبان بر آن تأثیر گذاشته و خود نیز متأثر از آن

الگوهای ریتم معادل سه ضرب در میزان‌های ساده

شکل زیر مجموعه الگوهای ریتمی که بر مبنای سفید نقطه‌دار (معادل سه ضرب) ایجاد می‌شوند را نشان می‌دهد (چگونگی زایش الگوهای معادل سه ضرب از الگوی سفید نقطه‌دار). توجه کنید چگونه الگوهای بعدی از الگوهای قبلی حاصل می‌شوند.

* نقطه در سمت راست هر نُت، نصف ارزش زمانی آن نُت را به آن می‌افزاید. برای مثال در میزان‌نمای $\frac{4}{4}$ کشش زمانی نُت سفید معادل دو ضرب است که اگر نقطه در سمت راست آن قرار بگیرد معادل سه ضرب خواهد شد. *میچ وِخت دیر نیست* (دیبازر ۱۳۹۶: ۴۶)

در این بخش از کنار هم قرار دادن الگوهای ریتم ساده‌ی معادل یک و معادل دو ضرب در داخل میزان $\frac{2}{4}$ خط ریتم ساخته شده است.

نُت‌هایی که دُم‌شان رو به بالا است الگوهای ریتم نامیده می‌شوند.

از کنار هم قرار گرفتن الگوهای ریتم ساده خط ریتم ساده به وجود می‌آید.

نُت‌هایی که دُم آن‌ها رو به پایین است ضرب‌های فرضی مساوی‌ای هستند که قرار است الگوهای ریتم (نُت‌هایی که دُم آن‌ها رو به بالا است) برای دقیق خواننده شدن بر مبنای نظم آن‌ها (نُت‌هایی که دُم آن‌ها رو به پایین است) خواننده شوند. از این رو ضروری است نسبت نُت‌هایی که دُم‌شان بالا است با نُت‌هایی که دُم‌شان پایین است درست و دقیق درک شود تا ریتم خوانی، روان، دقیق و پیوسته انجام شود.

خط‌های ریتم ساده بدون سکوت (۱)

سر ضرب‌ها با رنگ قرمز مشخص شده‌اند.

$\text{♩} = 60$

تقسیم حرکت رفت با به دو قسمت مساوی

تقسیم حرکت برگشت با به دو قسمت مساوی

حرکت با رو به پایین

حرکت با رو به بالا

۱ و ۲

۵. فضای بین دو خط عمودی که روی خط‌های حامل قرار می‌گیرند، میزان نامیده می‌شود که توسط این دو خط، ابتدا و انتهایش مشخص شده و با علامت میزان‌نما گنجایش آن معلوم می‌شود. منظور از گنجایش این است که چه مقدار نُت و با چه ارزش زمانی در هر میزان جا می‌گیرند. نگاه کنید به هیچ‌وقت دیرنیست (دیباچه ۱۳۹۷: ۱۶).

خط‌های ریتم ساده با سکوت (۱)

برای درک بهتر سکوت‌ها می‌توان هنگام سکوت «اوم» گفت یا در آن لحظه سکوت کرد. پیشنهاد می‌شود هر دو روش را امتحان کنید و بعد آن‌چه برایتان مؤثرتر است را انتخاب کنید. سکوت‌ها با رنگ قرمز مشخص شده‌اند.

<p>سکوت چنگ معادل نیم ضرب</p>	<p>سکوت دولا چنگ معادل یک‌چهارم ضرب</p>	<p>سکوت سیاه نقطه‌دار معادل یک‌ونیم ضرب</p>
-----------------------------------	---	---

۶. برای آشنایی بیشتر نگاه کنید به شیوه‌ی نوین اجرای موسیقی (لفظی ۱۳۹۶): نقش سکوت‌ها در روند اجرای موسیقی.